

Л.Р. Гнатюк
к. арх., доцент
(Національний авіаційний університет, Україна)

Сакральний простір в аеропортах світу

Подано огляд міркувань щодо формування сакрального ядра в просторовому середовищі аеропортних комплексів. Представлено аналіз організації сакрального простору в аеропортах Сполучених Штатів Америки. Узагальнено досвід сучасних аеропортів щодо організації безпечного сакрального простору. Виокремлено організацію поліконфесійного, міжконфесійного та неконфесійного простору в загальній системі аеровокзальних комплексів. Представлено можливості для включення сакральних елементів у планування, проєктування, будівництво, експлуатацію, обслуговування, реконструкцію та загальну організацію аеропортів. Представлено завдання, які вирішують соціальні служби незалежно від релігії, переконань чи національності. Застосовуються елементи комунікативного дизайну, які використовуються для розпізнавання сакральної зони в загальному просторі аеровокзальних комплексів. Надано огляд тенденцій і проблем планування, а також визначено та обговорено декілька моделей регулювання простору аеропорту відповідно до цілей сталого розвитку.

Каплиці у великих аеропортах хабах.

Раніше аеропорти асоціювалися із захоплюючими та гламурними міжнародними подорожами. Сьогодні аеропорти стали майже синонімами поспіху, напруги, хаосу, небезпеки, затримки або скасування рейсів, все більш суворих перевірок безпеки. Пройшли часи приємних подорожей повітрям.

Капелани аеропортів і пасторські агенти повинні бути креативними, готовими реагувати на надзвичайні та незвичайні ситуації, але також здатними встановлювати щирі стосунки, бути завжди доступними для працівників аеропорту, персоналу авіаліній, пасажирів і відвідувачів, здатними надати пораду, заспокоїти, чи то в звичайних умовах, чи за надзвичайних обставин. Вони також повинні мати можливість ефективно співпрацювати з капеланами аеропорту з інших християнських конфесій чи інших релігій, а також з адміністрацією аеропорту.

Сакральний простір аеропортів структурно організований подібно до парафіяльного і тут надають багато послуг, традиційно пов'язаних з парафіями в аеропортах йде назустріч людям у їхньому житті, коли вони подорожують і зустрічаються один з одним і де вони працюють (персонал авіакомпанії, працівники аеропорту, а також персонал безпеки).

Папська рада у справах душпастирства мігрантів і мандрівників є рукою Святішого Отця, яка займається служінням аеропортів у всьому світі. У 1995 році опублікувала «Директиви католицького пастирства цивільної авіації», які містять загальні вказівки щодо здійснення цього апостоліату. Дотримуючись цих вказівок, Національна конференція капеланів аеропортів Сполучених Штатів Америки, провадить організацію цього служіння в різних формах в різних куточках (рис.1).

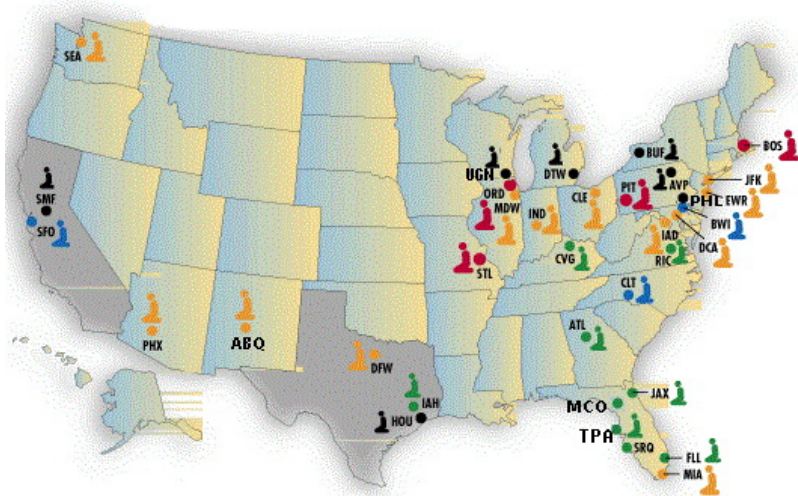

Рис. 1. Каплиці в аеропортах США

Необхідне комплексне бачення місії та служіння католицьких капеланів аеропортів. У більшості найбільш завантажених аеропортів США є каплиці.

Мандрівники часто прибувають в аеропорти, молячись, щоб черги безпеки не були надто довгими або щоб вони не опинилися на середньому місці. Але в багатьох найбільших аеропортах країни є більш духовне місце для молитов – каплиця.

Аеропорти з кімнатами для медитації не вважалися такими, що мають каплицю.

Насправді більше половини найбільш завантажених аеропортів країни мають каплиці, і багато з цих об'єктів пропонують різноманітні богослужіння для різних релігійних традицій.

Перша каплиця в аеропорту США «Богоматір повітряних шляхів» була відкрита в бостонському міжнародному аеропорту Логан близько 60 років тому. Відтоді в аеропортах по всій країні з'явилися місця для молитви, поклоніння та медитації.

Хоча більшість каплиць в аеропортах визначено як міжконфесійні простори, деякі аеропорти надають приміщення для певних релігійних груп. Наприклад, у Міжнародному аеропорту імені Джона Ф. Кеннеді в Нью-Йорку є чотири місця поклоніння: католицька церква, протестантська каплиця, мечеть і синагога, яка вважається єдиною у великому аеропорту на всій Півночі та Півдні Америки.

В таблиці 1 зведено дані по основним аеропортам Сполучених Штатів Америки.

Таблиця 1.

Поліконфесіональність сакральних просторів,
розміщених у великих аеропортах-хабах

№	Аеропорт	Пасажирологік	Каплиця	Протестантизм	Католицизм	Юдаїзм	Іслам
							
1.	Hartsfield-Jackson Atlanta Int'l	45,308,407	+	✓	✓		✓
2.	Los Angeles Int'l	32,425,892	—				
3.	Chicago O'Hare Int'l	32,317,835	+	✓	✓		
4.	Da Has/Fort Worth Int'l	29,038,128	+	✓	✓		✓
5.	Denver Int'l	25,496,885	+				
6.	John F. Kennedy Int'l	25,036,358	+	✓	✓	✓	✓
7.	San Francisco Int'l	21,704,626	+				
8.	Charlotte/Douglas Int'l	21,346,601	+		✓		
9.	McCarran Int'l (Nev.)	19,946,179	—				
10.	Phoenix Sky Harbor Int'l	19,525,109	+				
11.	Miami Int'l	19,420,089	+	✓			
12.	George Bush Intercontinental /Houston	18,952,840	+				
13.	Newark Liberty Int'l	17,546,506	+	✓	✓		
14.	Orlando Int'l	16,884,524	+				
15.	Seattle-Tacoma Int'l	16,690,295	—				
16.	Minneapolis-St Paul Int'l	16,280,835	—				
17.	Detroit Metropolitan Wayne County	15,683,523	—				
18.	General Edward Lawrenoe Logan Int'l	14,810,153	+		✓		
19.	Philadelphia Int'l	14,727,945	—				
20.	La Guardia	13,372,269	+		✓		
21.	Fort Lauderdale/Hollywood Int'l	11,538,140	—				
22.	Balt/Wash. Int'l Thurgood Marshall	11,132,731	—				
23.	Washington Dulles Int'l	10,570,993	+	✓	✓	✓	✓

24.	Chicago Midway Int'l	9,915,646	+	✓	✓		✓
25.	Ronald Reagan Washington National	9,838,034	+	✓	✓	✓	✓
26.	Salt Lake City Int'l	9,668,048	—				
27.	Honolulu Int'l	9,466,995	—				
28.	San Diego Int'l	8,878,772	—				
29.	Tampa Int'l	8,267,752	+	✓			✓
30.	Portland (Ore.) Int'l	7,452,603	—				

Підрахунок, наведений в таблиці 1, включає лише ті аеропорти, які Федеральна авіаційна адміністрація класифікує як «великий хаб». Це аеропорти, які обслуговують 1% або більше пасажирів країни за рік.

Тридцять аеропортів США були кваліфіковані як великі транспортні центри, починаючи від міжнародного аеропорту Хартсфілд-Джексон Атланти (найбільш завантаженого в країні з понад 45 мільйонами пасажирів) до міжнародного аеропорту Портленда (штат Орегон). Аеропорт, який примає в середньому 7,5 мільйонів посадок за рік.

З 30 великих центрів 18 (60%) мають каплиці або молитовні.

Серед 12, де немає місць для богослужінь, є деякі з найважливіших аеропортів країни, такі як міжнародний аеропорт Лос-Анджелеса (другий за завантаженістю в країні) і міжнародний аеропорт Маккаран у Лас-Вегасі.

У той час як чотири з 18 великих аеропортів з каплицями не пропонують офіційних послуг, решта (14) пропонують принаймні один тип організованого богослужіння, а багато з них пропонують більше одного виду послуг.

Наприклад, Міжнародний аеропорт Даласа у Вашингтоні поблизу Вашингтона, округ Колумбія, пропонує щотижневі католицькі меси, протестантські богослужіння та християнські молитовні служби, а також щоденні юдейські та мусульманські молитовні служби.

Міжнародний аеропорт Даллас/Форт-Ворт має п'ять різних міжконфесійних каплиць – по одній у кожному терміналі.

Приблизно п'ятдесят років тому міжнародний аеропорт Логан у Бостоні побудував першу в Сполучених Штатах каплицю. Ця каплиця разом з кількома іншими, заснованими в той час, були католицькими. Міжконфесійних каплиць в аеропортах на той час ще не було, але протягом останніх кількох десятиліть орієнтація каплиць в аеропортах стала більш спрямована на те, щоб люди всіх конфесій відчували себе бажаними та прийнятими.

Сьогодні в багатьох аеропортах є міжконфесійні каплиці, які пропонують принаймні один тип організованої молитви, а деякі з них надають більше одного виду послуг.

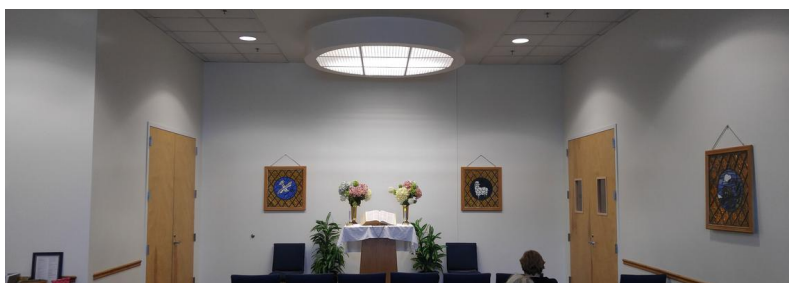
Завданням є підтримка мандрівників і людей, які працюють в авіаційній галузі. У будь-який час капелани аеропорту готові прислухатися до всіх людей, незалежно від їхнього релігійного походження чи світогляду. В сакральному просторі пропонується психічна, духовна та соціальна

допомога людям, які переживають особисту кризу, які мають проблеми на роботі або яким просто потрібен хтось, щоб поговорити. Бути доступними - наш головний обов'язок.

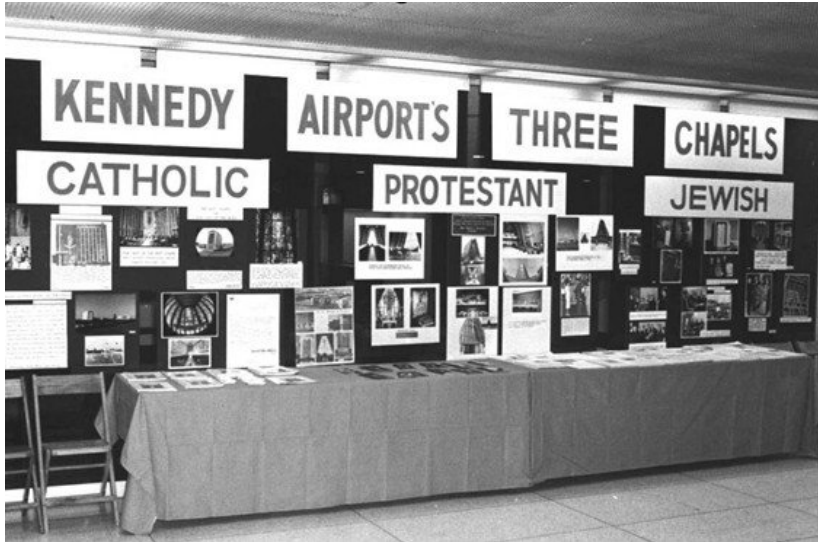
Каплиці в аеропорту – молитовні кімнати, які відкриті для мандрівників і персоналу для їхньої особистої молитви, медитації або для того, щоб насолодитися хвилиною мовчання в суєті аеропорту. Міжконфесійні каплиці є більшості великих аеропортів по всьому світу (рис. 2).

Вхідна зона. Мжконфесійна каплиця. Міжнародний аеропорт Атланти

Вашингтонський міжнародний аеропорт імені Даллеса

Каплиця Небесної Богоматері в міжнародному аеропорту імені Джона Ф. Кеннеді

Рис. 2. Міжконфесійні каплиці в міжнародних аеропортах США.

References

1. Barrett Paul 1987 "Cities and their Airports: Policy Formation, 1926-1952." *Journal of Urban History* 14:112-37
2. Kasarda John D 2000 Planning the 'Aerotropolis'. *Airport World* 5:52-53
3. Galvin Veronique 2010 "Coordinating Spatial Development in Airport Regions: Embeddedness and Experimentation at Paris Orly and Amsterdam Schiphol." *Airlines* 48: 1-5
4. Gnatiuk Liliia, Terletska M 2017 Aesthetics shaping sacred space *Theory and practice of design. Collection of scientific papers. Technical aesthetics.* 11:42-56. DOI: 10.18372/2415-8151.11.11874
5. Charles Michael B, Barnes Paul H, Ryan Neal, Clayton Julia 2007 "Airport Futures: Towards a Critique of the Aerotropolis Model." *Futures* 39:1009-28
6. Adey Peter, Budd Lucy, Hubbard Phil 2007 Flying Lessons: Exploring the Social and Cultural Geographies of Global Air Travel. *Progress in Human Geography* 31:773-91
7. McNeill Donald 2010 Behind the 'Heathrow Hassle': A Political and Cultural Economy of the Privatized Airport. *Environment and Planning A* 42:2859-73